

Številka zadeve: Up-21/11

Datum odločbe: 10. 10. 2012

Področje: mednarodna zaščita

Izrek: Sodba Vrhovnega sodišča št. I Up 515/2009 z dne 7. 10. 2010 in 2. točka izreka sodbe in sklepa Upravnega sodišča št. I U 2383/2008 z dne 19. 11. 2008 se glede odločitve o zavrženju tožbe za ugotovitev nezakonitosti dejanja, s katerim naj bi tožena stranka posegla v pravici iz 19. in 32. člena Ustave zaradi protipravnega odvzema prostosti brez odločbe od 30. 10. 2008 do 3. 11. 2008, razveljavita. Z odvzemom prostosti brez odločbe v času od 30. 10. 2008 do 3. 11. 2008 je bila pritožniku kršena pravica do osebne svobode iz prvega odstavka 19. člena Ustave. Z odvzemom prostosti brez odločbe v času od 30. 10. 2008 do 3. 11. 2008 je bila pritožniku kršena pravica do osebne svobode iz prvega odstavka 19. člena Ustave.

Dodatno: /

Odločitev: 6:3

SAMO ZA: Dunja Jadek Pensa, Marta Klampfer, Etelka Korpič – Horvat, Miroslav Mozetič, Jadranka Sovdat, Jan Zobec.

SAMO PROTI: Jasna Pogačar, Mitja Deisinger, Ernest Petrič.

VEZANA ZADEVA: Up-360/09

POVZETEK ZADEVE:

V tej zadevi je Ustavno sodišče že odločalo. Z odločbo št. Up-360/09 z dne 3. 12. 2009 je delno razveljavilo odločbo Vrhovnega sodišča. Ocenilo je, da presoja Vrhovnega sodišča ne vsebuje odgovora na vprašanje, kakšno sodno varstvo je bilo pritožniku zagotovljeno v zvezi s pridržanjem v Centru za tujce od 30. 10. 2008 do 3. 11. 2008. Pritožnik zatrjuje kršitve pravic iz 19., 22. in 32. člena Ustave. Nastanitev osebe v Centru za tujce v Postojni je po mnenju pritožnika treba razumeti kot odvzem prostosti. Pritožnik zato ne vidi zakonske podlage za svoje pridržanje v Centru za tujce v spornem obdobju. Vrhovno sodišče bi moralo v ponovljenem postopku slediti stališču Ustavnega sodišča, po katerem bi bilo pritožniku lahko omejeno gibanje le pod pogoji, navedenimi v 51. členu ZMZ. Pritožnik meni, da ni bil deležen sodnega varstva in da je šlo za protipravni odvzem prostosti brez ustrezne odločbe.

Ustavno sodišče se je v obrazložitvi svoje odločitve sklicevalo na odločbo št. Up-1116/09, v kateri je ugotovilo, da je izrečeni ukrep omejitve gibanja na prostore Centra za tujce glede na vrsto, trajanje, učinke in način izvrševanja pomenil poseg v pravico do osebne svobode. V obravnavani zadevi je bil pritožnik pridržan v primerljivih okoliščinah. Za omejitev pravice do osebne svobode v pritožnikovem primeru ni bilo podlage. Ker je bil pritožnik v položaju prosilca za mednarodno zaščito, je bilo zoper njega mogoče določiti ukrep omejitve svobode gibanja v skladu z 51. členom ZMZ, ni pa bilo dopustno zoper njega odrediti ukrepov, ki lahko pomenijo bodisi omejitev svobode gibanja bodisi omejitev pravice do osebne svobode, kot jih ureja ZTuj-1 za tujce, ki niso prosilci za mednarodno zaščito. Pritožniku je bila zato z nastanitvijo v Centru za tujce v času od 30. 10. 2008 do 3. 1. 2008 nedopustno omejena njegova pravica do osebne svobode. Ustavno sodišče je zato razveljavilo sodbo Vrhovnega sodišča in odločitev prvostopenjskega sodišča o zavrženju tožbe v spornem delu. Na podlagi prvega odstavka 60. člena ZUstS je samo ugotovilo kršitev pritožnikove pravice do osebne svobode iz prvega odstavka 19. člena Ustave.

Ni ekonomske dimenzije.

EKONOMSKA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	nerazporejeno				

Družbeno dimenzijo je mogoče zaznati v dveh vidikih. Prvi vidik je posebej izpostavljen v 10. točki obrazložitve, ko Ustavno sodišče omeni razlikovanje med položajem prosilca za mednarodno zaščito in položajem osebe, ki izrazi namen za vložitev prošnje za mednarodno zaščito. Vendar Ustavno sodišče prav tako v isti sapi pove, za obravnavano zadevo tako razlikovanje ni pomembno niti nima podlage. Zato glede tega vidika ne moremo ugotoviti obstoja družbene dimenzije. Družbena dimenzija pa je zato jasno razvidna iz primerjave med položajema prosilca za mednarodno zaščito in tujca.

DRUŽBENA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	PS				S
PROTI: Pogačar, Deisinger, Petrič	1	1			
ZA: Jadek Pensa, Klampfer, Korpič – Horvat, Mozetič, Sovdat, Zobec				1	1

Pozicija odločbe:

Družbena dimenzija je vzpostavljena z razlikovanjem med položajema prosilca za mednarodno zaščito in tujca. Ustavno sodišče je poudarilo, da v primerih prosilca za mednarodno zaščito ne veljajo enake pravne podlage, kot veljajo v primerih, kadar gre za tujca. Iz obrazložitve tudi izhaja, da je prišlo do kršitve ustavne pravice prav zaradi tega, ker pritožnik ni tujec in ga je kot prosilca mednarodne zaščite treba obravnavati drugače. Za vsakega od teh dveh položajev torej veljata različni pravni podlagi, Ustavno sodišče pa je ugotovilo, da je stališče Vrhovnega sodišča kršilo ustavno pravico, česar ne bi ugotovilo, če bi obravnavalo osebo po Zakonu o tujcih. Torej intervencija države je dopustna, prosilce po Dublinski uredbi se sme in mora obravnavati drugače kot druge tujce. Obstajata dva položaja in razlikovanje med njima je dopustno. **Pozicija 5.**

Pozicija nasprotne odločitve:

Nasprotna odločitev bi pomenila, da Ustavno sodišče pritrdi stališču Vrhovnega sodišča, da je pravna podlaga pritožnikove nastanitve in omejitve gibanja v obravnavanem primeru Zakon o tujcih, s čimer ne bi ugotovilo kršitve pravice do osebne svobode. **Pozicija 1.** V tem primeru tudi ne igra vloge to, da je Ustavno sodišče že odločalo v isti zadevi (to je relevantno z vidika avtoritarne dimenzije).

AVTORITARNA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	S			PS	
PROTI: Pogačar, Deisinger, Petrič			1	1	1
ZA: Jadek Pensa, Klampfer, Korpič – Horvat, Mozetič, Sovdat, Zobec	1	1			

Pozicija odločbe:

Ustavno sodišče je ugotovilo, da so tožbene navedbe v delu, ki se nanaša na ugotovitev nezakonitosti dejanja, s katerim je MNZ poseglo v pritožnikovo pravico iz prvega odstavka 19. člena Ustave za sporno časovno obdobje, utemeljene. Zato je Ustavno sodišče izpodbijani odločitvi sodišč razveljavilo v spornem delu, hkrati pa je na podlagi prvega odstavka 60. člena ZUstS ugotovilo kršitev pritožnikove pravice do osebne svobode iz prvega odstavka 19. člena Ustave. Ustavno sodišče je ta primer že enkrat obravnavalo in nakazalo, da stališče Vrhovnega sodišča o tem, da je podlaga za pritožnikovo nastanitev oziroma omejitev gibanja Zakon o tujcih, temelji na napačnem izhodišču. Ker je Vrhovno sodišče v ponovljenem postopku sprejelo enako stališče, je Ustavno sodišče odločilo, kot izhaja iz izreka. S tem je dalo prednost posamezniku in celo samo odločilo o sporni pravici, ker je imelo v spisu dovolj podatkov in ker je šlo že za drugo odločanje v isti zadevi, od izdaje prvostopenjske sodne odločbe pa so minila že skoraj štiri leta. **Pozicija 1.**

Pozicija nasprotne odločitve:

Ustavno sodišče ne bi razveljavilo sodnih odločb Vrhovnega sodišča in Upravnega sodišča, s čimer bi pritrdilo njunim stališčem. V takem primeru bi šlo za pozicijo 5. Vendar ne smemo pozabiti, da je Ustavno sodišče že enkrat odločalo o tej zadevi in jo vrnilo v ponovno odločanje. Ocenilo je, da je Vrhovno sodišče na pritožnikov očitek odgovorilo zgolj navidezno, s čimer je kršilo pravico iz 22. člena Ustave. V nasprotni odločitvi bi torej Ustavno sodišče lahko ugotovilo, da je Vrhovno sodišče pojasnilo svoje stališče in bi tokrat temu stališču pritrdilo. Zato **pozicija 4.**

MEDNARODNA PRAVNA VPETOST (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno-NC)		
Odločitev in sodniki ZA: Jadek Pensa, Klampfer, Korpič – Horvat, Mozetič, Sovdat, Zobec	4	Ustavno sodišče se sklicuje na pravo EU, EKČP in prakso ESČP. Za presojo je bistvena okoliščina, da je bil pritožnik predan Republiki Sloveniji na podlagi Dublinske uredbe in da ga je Republika Slovenija sprejela. Prosilcu je tako zagotovljeno jamstvo učinkovitega dostopa do postopka obravnave prošnje za mednarodno zaščito v državi članici, ki je glede na merila in mehanizme te uredbe odgovorna za obravnavo prošnje.
PROTI: Pogačar, Deisinger, Petrič	NC	

NAKLONJENOST VLADI (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno - NC)		
Odločitev in sodniki ZA: Jadek Pensa, Klampfer, Korpič – Horvat, Mozetič, Sovdat, Zobec	NC	
PROTI: Pogačar, Deisinger, Petrič	NC	